Nr. 92. w Niedzielę

dnia 20. Kwietnia 18˝6.

PRZEDPŁATA:
ćwierćrocznie dla miasta Poznania 1 Tal. 20 Sgr.
na całe Prusy 2 Tal.

INSERATY:
1 Sgr. 3 Fen. od wiersza na ½ szerokości przyjmują się tylko w expedycyi.

# GAZETA W. XIĘSTWA POZNAŃSKIEGO.

Drukiem i nakładem Drukarni Nadwornéj W. Deckera i Spółki w Poznaniu. — Redaktor odpowiedzialny: N. Kamieński w Poznaniu.

## Telegraficzne wiadomości Gaz. W. Ks. Pozn.

**Wiedeń, 18. Kwietnia. — Dzisiejsza korespondencya austryacka donosi, że cesarz 15. m. b. podpisał dokument ratyfikacyjny i polecił w całem państwie nabożeństwo dziękczynne.**

**— Pismo Amico Cattolico donosi: że baron Kisselew przybył do Rzymu, celem zerwania między papieżem a Rosyą konkordatu.**

## Telegraficzne wiadomości.

Kolonia, 17. Kwietnia. — Poczta z Anglii z dnia 14go i 15go nadeszła, z 16go spodziewana. Opóźnienie to jest w skutek gwałtownych burz na morzu Północnem.

Londyn, czwartek 17. Kwietnia wieczór. — Na dzisiejszem posiedzeniu izby wyższéj zapewnił minister wojny lord Panmure, że w wysyłaniu wojsk do Kanady nie masz innéj myśli, jak tylko, że mają one zastąpić odchodzące ztamtąd wojsko. Potem odroczyła się izba.

Izba niższa nie miała dziś posiedzenia z powodu nagłéj śmierci pasierba lorda Palmerstona, imieniem Cowper.

Berlin, 19. Kwietnia. — Najj. Pan raczył nadać porucznikowi w pułku artyleryi gwardyi Karolowi Wilhelmowi Rudolfowi Woderb szlachectwo pod nazwiskiem pana Bredau, a radzcy rejencyjnemu i medycyny Dr. Zitterland w Akwisgranie charakter tajnego radzcy medycznego, niemniéj lekarzowi praktycznemu Dr. Boehme w Jauer charakter radzcy zdrowia, oraz bankierowi Danielowi von der Heydt w Elberfeldzie charakter radzcy komercyalnego.

Berlin, 18. Kwietnia. — Izba deputowanych po wycofaniu ze strony hrabiego Patow wniosku jego, przystąpiła do roztrząsania różnych wniosków zmierzających do tego, aby z reszty 30 milionów obrócono na koleje żelazne co jest do dyspozycyi. Zawiesiła atoli dalsze swe nad kolejami żelaznemi narady aż do nadejścia różnych wniosków komisyi w téj mierze. Poczem przeszła izba do dyskusyi nad zmianą prawa względem płacenia podatku procederowego z 30. Marca 1830. Gdy już §. 1. propozycyi rządowéj prawie jednomyślnie odrzuciła izba, na wniosek ministra cofnięto dalszą dyskusyą nad tem prawem.

## Południowy teatr wojny.

Konstantynopol, 3. Kwietnia. — Po zawarciu pokoju najbardziéj zajmuje tu wszystkich pytanie, kiedy wyjdą z kraju obce załogi. O Anglikach, Francuzach, Sardyńczykach są przekonani, że to wkrótce nastąpi, bo wyraźne oznaczone co do nich są stypulacye. Austryacy układem zobowiązali się wprawdzie także wyjśdź z Księstw Naddunajskich, ale że wyrażenie *le plus tôt possible* jest zbyt nieoznaczone, aby nie mogło wzniecać w téj mierze obawy. W przyszły wtorek oczekują tu przybycia Afif Beya z traktatami z Paryża do ratyfikacyi. Co do zawartego pokoju panuje tu niezwykła radość. Naczelnikom zamków przy wstępie Bosboru Czarnego morza oznajmiono, aby puszczali bez przeszkody korwety rosyjskie. Na nowo handel zakwitnie. Potrzeby wojenne za bez cen się przedają, konie niżéj pół ceny pozbywają, a przedewszystkiem drzewo darmo prawie nabyć można. Zaimprowizowane baraki sprzedają i materyału ich używają do budowli prywatnych. Choroby po lazaretach jeszcze nie ustały. W przyszły poniedziałek jest termin submisyjny co do budowania kolei żelaznéj ztąd do Belgradu. Cztery towarzystwa ubiegają się o to.

— Konstantynopola 3. Kwietnia piszą do Constitutionnela: W wielu prowincyach państwa powstały wprawdzie niespokojności co do zaprowadzenia reform ogłoszonych, nie są one wszakże tego rodzaju, aby do przytłumienia ich trzeba było zbrojnéj siły. Wiadomość o zawartym pokoju wywarła pomyślny wpływ na kursa. O wypadku, który się w Warnie wydarzył, nic więcéj nie wiemy w Konstantynopolu, jak tylko to, że Sali basza był niewinnym, dwóch atoli służących jego, jako podejrzanych o zbrodnię młodéj Greczynki, wtrącono do więzienia.

— Wiadomość o podpisaniu pokoju doszła wreszcie na czarnomorskie wybrzeża; a chociaż traktat pokoju nie jest jeszcze obowiązujący dopóki nie nastąpi jego ratyfikacya, a wojska stojące naprzeciwko siebie na różnych scenach tego teatru, uważają się jeszcze za nieprzyjacielskie, jednak blokada portów czarnomorskich i azowskich zniesioną została, a handlowe okręty rosyjskie mogą wypływać z portów i żeglować po wodach Czarnego morza.

Według ostatnich także wieści z tego teatru wojennego, rozpoczęto już przygotowania do wyprowadzenia wojsk sprzymierzonych z Krymu. Flota francuska, któréj część jest na morzu Czarném, część przypłynęła z Tulonu do Konstantynopola, a reszta wpływa właśnie z Marsylii na Wschód, będzie zabierać naraz, jak piszą, po 10,000 żołnierzy z tureckiego półwysku, jednak ten przewóz wojsk trwać będzie przynajmniéj kilka miesięcy, o czem wspomnieliśmy już. Szybko wprawdzie przewieźć żołnierzy pieszych, lecz daleko więcéj wymaga czasu i przedstawia trudności przeprawienie morzem na okrętach jazdy, koni artyleryjskich i pociągowych, ogromnych wreszcie zapasów nagromadzonych w Kamyszu i w obozach przedsewastopolskich. Łatwo każdy to pojmie, ile potrzeba zachodu i miejsca, aby wprowadzić na statek i przewieźć kilka nawet koni. W tym samym celu dla zbierania wojsk z Krymu przybywa na morze Czarne flota angielska, która w tych dniach odpłynęła z Malty.

Lecz żadna wieść nie głosi, żaden znak nie przepowiada, aby wojska sprzymierzone miały wkrótce opuścić, lub przynajmniéj czyniły do tego przygotowania. Owszem rozkwaterowują się one w państwie otomańskiem coraz wygodniéj, jak to już pisaliśmy poprzednio. Zresztą czyż mogą wojska angielskofrancuskie opuszczać Turcyą w dzisiejszym jéj stanie, który wielu nazywa odrodzeniem się tureckiego państwa? Pojawiają się już na wszystkich miejscach otomańskich krajów widoczne znaki tego nowego życia odradzającego się pod tchnieniem ostatniéj wojny i zaprowadzonych reform, podobne są one jednak bardzo do jawnych oznak zupełnéj zgnilizny i dezorganicznego rozkładu państwa na różnorodne pierwiastki. Serbowie, Mołdawianie i Wołochy niezadowolnieni są do najwyższego stopnia z obecnego położenia rzeczy; wojna wschodnia obudziła w nich wielkie nadzie, których spełnienia wyglądali od każdéj zwyciężającéj strony, tymczasem po zniesieniu dawnych traktatów między Rosyą a Turcyą nie widzą żadnéj rękojmi swych praw i współniepodległego bytu. Chrześcianie tureccy, powiększéj części Sowianie i Grecy, niezadowolnieni są z ostatnich reform, a muzułmanie oburzeni niemi. Tu Grecy w Carogrodzie mordują skrycie Anglików i trują im konie, o co jest teraz wielka w Konstantynopolu sprawa; tam znów, to we wsiach Albanii, to w miastach Azyi mniejszéj, muzułmanie na wieść o nowych reformach, chwytają za broń, znieważają chrześcian i podnoszą prawie powstanie jak świeżo w Aidin i w Ismid, gdzie jazda angielska szarzować musi na tłumy muzułmańskich powstańców. Tu na północy na granicy Albanii Turcy są w ciągłych zajściach z Czarnogórą, która uzbraja się i obwarowuje„; na południu znów w Syryi Kurdowie mordują chrześcian, a basza turecki zamknąć się musi w forteczce, w któréj go oblegają uzbrojone tłumy Kurdów. Czyż z tego nowego teatru wojny a raczéj anarchii, jaki przedstawiają prowincye tureckie, mogą oddalić się dzisiaj wojska anglofrancuskie? Mniemamy przeto, że długo jeszcze w Turcyi zostanie armia sprzymierzona okupacyjna, czekając zapewne aż z tego bezładu wyrodzi się pod jéj zbawienną opieką państwo świeżem życiem tchnące.

## Królestwo polskie.

Warszawa, 13. Kwietnia. — Wiadomość o przejazdzce, jaką cesarz w południowo-zachodnich prowincyach przedsięwziąć zamierza, nabiera coraz wiécéj wiary. — Mówią, że cesarz na początku Maja (podług starego stylu) przybędzie do Warszawy. Na ten czas przeznaczona jest podróż cesarzowéj matki za granicę, i dla tego być może, ce cesarz matkę swoję dostojną do granicy państwa swego odprowadzi.

— Z dzienników warszawskich nic prawie nie można się było dotąd dowiedzieć, co się dzieje w kraju, w którym pisma te wychodzą; w rubryce »Wiadomości krajowe« czytaliśmy tylko powtarzające się w tysiącznych tonach korespondencye i doniesienia o koncertach, ruchach muzycznych i obrazach, tak, iż zdawało się, że cały kraj zachorował na artyzm, gra tylko, maluje albo rozprawia o sztuce. Z przyjemnością przeto widzimy, że świeżo wychodząca Kronika wiadomości krajowych i zagranicznych szersze naznacza pole »Wiadomościom krajowym«. W jéj numerze 5ym czytamy następujące doniesienie o rozpoczęciu budowy kolei żelaznéj konnéj między Guzowem a Rudą guzowską stacyą kolei żelaznéj warszawsko-wiedeńskiéj:

»Trudność transportowania materyałów surowych, jako i przerobionych, stanowi w kraju naszym prawie największą przeszkodę do rozwijania się produkcyi rolniczéj, a tem bardziéj przemysłowéj. Wysokie ceny frachtów, niestałość tychże cen, a często zupełne niepodobieństwo transportów, podały myśl przedsiębiorcy zakładów guzowskich, zbudowania kolei żelaznéj, korzystając z doświadczeń nabytych w tym względzie przez zakłady fabryczne za granicą.

»Zawiązała się na dniu 19. Grudnia r. z. przed rejentem Józefem Noskowskim, spółka pod nazwą Paweł hr. Łubieński i spółka, celem założenia i exploatowania kolei żelaznéj konnéj pomiędzy Rudą a Guzowem. Akt spółki stósownie do przepisów prawa wywieszonym został w trybunale handlowym. Spółka rzeczona wzięła w wieczystą dzierżawę od właściciela dóbr Guzów

grunta pod kolej zająć się mające, zobowiązała się opłacać rocznie tytułem czynszu po rs. 4, z morgi zajętych gruntów i prawa swoje w księdze wieczystéj dóbr Guzów objawiła. Następnie wypuściła akcyj 18 po rs. 1500.

»Położenie gruntu jest nader zakładowi kolei żelaznéj sprzyjające. Płaszczyzna zupełna ze spadkiem ciągłym, prawie jednostajnym z Rudy do Guzowa, mosty znaczniejsze tylko 2, nasypki i przekopy nie wynoszą 3000 sążni kub.

»Kolej przechodzić będzie przez wieś Sokule obok zakładów znaczniejszych cegielnianych, przez wieś Starowiskitki i w obudwu tych miejscach urządzone zostaną zjazdy boczne celem ładowania towarów miejscowych. Roboty ziemne, budowy mostów i pomieszkań już rozpoczęte zostały, drzewo na podkłady i podłużne płatwy już jest wyrobione i w znacznéj części z lasu wywiezione, żelazo zakontraktowane i w części już na miejscu. Wiercenie dziur w szynach rozpoczęte, zdaje się zatem, że z końcem Lipca droga do użytku będzie otwartą.

»Przedsiębiorstwa przemysłowe mają tę własność, że budzą w innych miejscach podobne sobie zakłady. Donoszą nam, że z drugiéj strony Rudy zaprojektowaną jest przez Adama hrabiego Krasińskiego kolej podobnież konna z Rudy do dóbr Radziejowice i przechodzić będzie przez znaczne lasy radziejowskie.«

## Rosya.

Petersburg, 9. Kwietnia. — Cesarz ostatniemi czasy odnwoił order utworzony jeszcze w roku 1807, order wojskowy za odznaczenie w nagrodę okazanéj waleczności w ostatniéj wojnie. Cztery klasy rozmaite tego orderu nadają większe lub mniejsze powiększenie płacy.

## Francya.

Paryż, 14. Kwietnia. — Ratyfikacye z Londynu, Wiednia i Turynu pewnie już nadeszły; z Berlina i Petersburga oczekują ich lada chwila.

Paryż, 15. Kwietnia. — Senat i ciało prawodawcze zajmowało się w ostatnich czasach przedmiotami interesu lokalnego.

— Nowy akademik książę Broglie przedstawiony był cesarzowi onegdaj, który się w ten sposób odezwał: »Cieszy mnie, żem pana poznał. Mowę pańską z zajęciem czytałem; dziękuję panu za to dobre, coś o cesarzu Napoleonie I. powiedział i sądzę, że wnuk pana kiedyś będzie umiał szanować 18. Brumaira, jakeś pan uszanował co było dziełem mego stryja.«

— Wczorajsze posiedzenie konferencyjne, mogące być uważanem za ostatnie, zajmowało się sprawdzeniem protokułu owego słynnego posiedzenia z dnia 8. Kwietnia

— Lord Clarendon dał się nakłonić do złagodzenia niektórych ustępów w mowie swojéj. Opuszczono dlatego z protokułu wyrażenie, któreby najbardziéj nieprzyjemnem było Austryi. Lord Clarendon powiedział: »Pojmujemy, dla czego Austrya opiera się propozycyi jéj uczynionéj, rzuca ona wszystkim rządom wolnomyślnym rękawicę. Niechże i tak będzie, podejmujemy ją.« Co do memorandum hr. Cavour muszę dodać, że takowe nie było podane kongresowi, tylko cesarzowi, który w odpisie przesłał je rządowi angielskiemu. Hr. Cavour na kongresie przemówił tylko.

— Książe Napoleon, który we wtorek dał obiad pełnomocnikom, nie zaprosił nań ani pełnomocników austryackich, ani barona Bourqueney, który przez obronę zasady austryackiéj odznaczył się był. Ta manifestacya wywołała sensacyą; książe Napoleon nie ukrywa sympatyi swéj dla Włoch i nie tai myśli swych ku Austryi.

— Uroczystość wczorajsza na ratuszu była nader świetna.

— Cesarz pracuje kilka dni już z inżenierami, celem przejrzenia planu do kanału z Paryża do Dieppe. Zdaje się, że cesarzowi bardzo do myśli przypada pomysł utworzenia z Paryża miasta morskiego.

— Dziś odbył się przed sądem przysięgłych proces przecin Antoniemu Bauman wytoczony o zabójstwo popełnione na hrabinie Lamonte Laforce. Sąd skazał Baumana na całe życie do robót.

## Anglia.

Londyn, 14. Kwietnia. — Ze względu na zamierzony kordon wojsk austryackich nad granicą piemoncką pisze Times: Nie jest trudną rzeczą zająć wojskowo jakąkolwiek prowincyą włoską. Jeżeli zaś idzie, o wycofanie się z niéj bez hańby i bez narażenia się na niebezpieczeństwo powstania ludowego, wtenczas to zaczynają się kłopoty. Moglibyśmy bardzo dobrze wystawić sobie, gdyby Austrya pragnęła, cały półwysep od Alp aż do kończyn południowych pod swoje zagarnąć panowanie. Byłoby to snem zdobywcy; spełnienie atoli tego snu, gdyby można przypuścić, mogłoby mieć swe powaby. Równie zrozumiałą jest dla nas rzeczą, jeżeli się Austrya stara utrwalić i wzmocić swoje stanowisko w owéj pięknéj prowincyi. Jest to może natchnienie zdrowego rozumu ludzkiego. Czego jednak nie rozumiemy, to jest to, dla czego Austrya stara się utrwalić anarchią i nędzę we Włoszech środkowych przez objawy, które ani terrytoryum nie powiększają, ani nią podnoszą bezpieczeństwa jéj na północy. Kwestya włoska jest najbliższą europejską kwestyą, która w ten lub ów sposób musi być załatwiona, i spodziewamy się, że uwolnienie Włoch od widoku austryackich bagnetów będzie jéj skutkiem.

— Wedle raportu, który w tych dniach ogłoszono, dochody państa w roku zeszłym wynosiły 67,704,790 funt. szt,, wydatki zaś 88,428,345 f. szt.

Londyn, 17. Kwietnia. — Morning Post donosi, że kroki nieprzyjacielskie wybuchły między Nicaragua i Coste Riga w skutek niesprawiedliwości, jakich się Walker ku ostatniemu państwu dopuścił. Rzeczone pismo przypisuje odpowiedzialność moralną za ten spór państwom zjednoczonym.

## Austrya.

Wiedeń, 14. Kwietnia. — Tutejsza policya zakazała wszystkim redaktorom wychodzących tu pism, zamieszczać jakiekolwiek wiadomości o konferencyach biskupów odbywających się obecnie w Wiedniu, a mianowicie nie wolno im się wdawać w polemikę tego przedmiotu.

— Hrabia Buol spodziewany tu w przyszły poniedziałek.

— Król grecki w Czerwcu odwiedzi dwór tutejszy.

Wiedeń, 15. Kwietnia. — Dzisiejsza gazeta wiedeńska ogłasza adres, który zgromadzeni tu biskupi w d. 12. b. m. w audyencyi cesarzowi podali. Odpowiedź cesarza, także w języku łacińskim co i adres, brzmi jak następuje: »Przez zgodę jaką zawarłem ze stolicą apostolską, wypełniłem obowiązek władzcy jako i chrześcianina. Poczytuję sobie za zaszczyt, że mogę moję wiarę i moję nadzieję przez czyn wyznać temu, przez którego królowie rządzą, i wiem bardzo dobrze, jak skutecznie związek społeczeństwa obywatelskiego wzmacnia się głębokością przekonania religijnego. Com przyrzekł, dotrzymam z wiernością, jaka się należy mężowi i cesarzowi. Ale dzieło tego rodzaju może do zupełności ogółu być doprowadzonem połączonemi siłami. Od panów zależy, przewielebni biskupi, ze mną i między sobą wspólnie działać, aby wiara i obyczajność w pośród nas zakwitla i wydała bogaty plon zbawienia i pokoju. Ufajcie mi jak ja wam ufam, a Bóg będzie z nami.« — Konferencye nie skończą się przed Zielonemi świątkami.

— Wyjście wojska austryackiego z Księstw Naddunajskich nie prędzéj nastąpi, aż pytanie organizacyi i ostateczne uregulowanie hospodarstwa w Mołdawii i Wołoszczyznie załatwionem będzie. To, jak mówi korespondent wrocławskiéj gazety, dlatego czyni Austrya, aby zapobiedz nieładowi, który zamierzają przy podobnych zdarzeniach wywołać różnorodne dążności stronnictw dziś ukrytych, ale czychających tylko na chwilę stósowną. Austrya daleką jest, aby chciała powiększać granice państwa swego, dość jest dla niéj, gdy widzi ustalone stosunki Dunaju i handlu.

*(Kor. Cz.* Wiedeń, 12. Kwietnia. — Powrót hr. Buola z Paryża jeszcze nieoznaczony. Ratyfikacya traktatu wysłana ztąd zostanie za dni trzy lub cztery. Po powrocie posłów nadzwyczajnych, ministrowie pełnomocni stali w Paryżu, pozostaną w konferencyi, lub jak inni zowią w komisyi. Czy ta komisya zajmie się tylko szczegółami kwestyi wschodniéj, czy przygotuje materyały do późniejszego rozbioru różnych kwestyi europejskich, nie wiadomo. Doniesienia moje że o Włochach była mowa w kongresie, potwierdziły się. Memorandum hr. Cavoura dowodzi, że Piemont chciałby w rozbiór stanu Włoch wejść głęboko. Ze memorandum to pozostanie w archiwach, to rzecz niezawodna, lecz że niektóre z dotkniętych w niem kwestyi, muszą otrzymać praktyczne i prędkie załatwienie, to również pewna. Czy to wyjdzie z narad europejskich, czy z układów dyplomatycznych, nie wiadomo. Francya i Austrya jako najwięcéj zainteresowane, główny głos mieć muszą. Co do drogi, ta nie może być inną jak drogą przedstawień i rad przyjacielskich. Prawa są jedne i te same dla każdego panującego i nikt ich niweczyć ani zmienić nie może. Piemont walczył w Turcyi za temi prawami; a chce teraz odjąć je papieżowi. Walczył za niepodległość Porty, a chce wziąść w opiekę i pod protekcyą Neapol? Walczył za całość cesarstwa Osmanów, a chce Austryi prowincye lombardzko-weneckie zabrać.

Piemont przesadzając w swych życzeniach spotka się z nowem rozczarowaniem. I nie będzie to winą Francyi i Austryi, tak jak nie było winą tych dwóch państw że się potworzyły w czasie wojny rozmaite legiony na żołdzie angielskim.

Przyjazd do stolicy ks. Sapiehy, którego przedsiębierczość jest jedną z najsilniejszych sprężyn przemysłowego ruchu w Galicyi, pozwala wróżyć że kapitały krajowe wejdą nareszcie w przedsiębiorstwa, które pomyślność téj prowincyi głównie obchodzą. Idzie o drogę żelazną z Dembicy do Czerniowic. Czy ją otrzyma Rotschild, czy kto inny, Galicya może i powinna do niéj się kapitałami przyłożyć. Znajdzie w tem zysk podwójny, zarabiając procent od kapitałów, i podnosząc wartość ziemi i produktów.

Opera włoska staje się codzień lepszą, pod wpływem włoskiego ciepła które mamy od dni kilku.

## Włochy.

Rzym, 9. Kwietnia. — W ostatnich dniach odbyły się pod prezydencyą ojca ś. dwie kongregacye kardynalskie, a w radzie ministrów radzą nad sposobem wykonania aktu łaski, która ma się przedewszystkiem na tych rozlać, którzy przy zmobilizowaniu gwardyi, urządzonéj jak wiadomo, przed ucieczką papieża do Gaety i pozostałéj pod Garibaldi, i walczącéj przeciw Francuzom i Austryakom, któréj członkowie z powodu tego urzędy swoje postradali i wypędzeni byli. Liczba ich jest nader wielką.

Z nad granicy Romagna pod dniem 8. Kwietnia piszą do Independance Belge: Co się tyczy amnestyi lombardzkiéj, nie masz już o niéj mowy. Zdaje się, że ci nawet wychodzcy, którym jak np. księciu Litta i księżnie Belgioso pozwolono wrócić, nie mogą jeszcze swemi dobrami rozporządzae, choć przyrzeczono znieść sekwester.

## Hiszpania.

Depesza z Madrytu z d. 15. Kwietnia donosi: Załogę w Walencyi wzmocniono. Ujętych stawiają przed sąd wojenny. Pobór wojska postępuje bez przerwy. Spokojność przywrócona. Kortezy przyjęli prawo o pensyach ministrów.

## Kronika miejscowa.

Poznań, 19. Kwietnia. — Wczorajsza Nowo Pruska gazeta potwierdza naszą dawniejszą wiadomość, że radzca rejencyjny Seltzer, obecnie dyrektor policyi w Elblągu, zamianowany został nadradzcą i obejmie naczelnictwo jednego wydziału przy tutejszéj rejencyi.

— Tegoroczny pobór wojska odbywać się będzie od 28. Kwietnia do 5. Maja, w domu Żychlińskiego, przy ulicy Fryderykowskiéj.

— Znów kilku tutejszych przekupniów uległo karze od 1 do 6 tal., za używanie fałszywéj wagi.

## Wiadomosci literackie.

Poznań, 19. Kwietnia. — »Przyrody i przemysłu« wyszedł Nr. 16 i zawiera: Wędrówka po olkuskim powiecie pod względem naukowym, gospodarskim, oraz przemysłowo-fabrycznym, przez A. Wiślickiego i S. Loewenharda. Rozmaitości: Liebiga świat w jednem zawarty szklanem naczyniu. — Robak sprawujący skołowrocenie owiec. — Skład chemiczny mleka krowiego zmienia się w rozmaitych dnia porach. — Trucizna w peklówce i kiełbasach.

## Wiadomości handlowe.

Berlin, 18. Kwietnia.

Pszenica 75—110 tal.

Zyto 65—68 tal., na dostawę wiosenną 63—$\frac{1}{2}$—$\frac{1}{4}$—64 tal., na Maj Czerwiec 62$\frac{1}{2}$—63—63$\frac{1}{2}$ tal., na Czerwiec Lipiec 59—60$\frac{1}{2}$—60 tal., na Lipiec Sierpień 57—57$\frac{1}{2}$ tal.

Jęczmień wielki 48—54 tal.

Owies 31—34 tal., na dostawę wiosenną 32 tal.

Groch 74—80 tal.

Olej rzepiowy 17 tal., na Kwiecień $16\frac{7}{8}$ tal., na Kwiecień Maj $17\frac{2}{3}$—$\frac{11}{12}$—$\frac{7}{8}$ tal., na Wrzesień Październik $13\frac{3}{4}$ tal.

Olej lniany 14 tal., na dostawę 13 tal.

Olej makowy 22—23 tal.

Olej konopny na dostawę $14\frac{2}{3}$ tal.

Olej palmowy $15\frac{1}{2}$ tal.

Okowita bez beczki $27\frac{1}{4}$ tal., z beczką $27\frac{1}{2}$ tal., na Kwiecień $27\frac{1}{2}$ tal., na Kwiecień Maj i Maj Czerwiec 27—$\frac{1}{2}$ tal., na Czerwiec Lipiec $27\frac{1}{2}$ tal., na Lipiec Sierpień $27\frac{3}{4}$—28 tal.

Szczecin, 18. Kwietnia.

Pszenica na dostawę wiosenną 105 tal.

Zyto na dostawę wiosenną 67—66 tal., na Maj Czerwiec $63\frac{1}{2}$—63 tal.

Olej rzepiowy 17 tal., na Wrzesień Październik 14 tal.

Okowita $12\frac{15}{16}$ proc., na dostawę wiosenną 13 proc., na Czerwiec Lipiec $12\frac{15}{16}$ proc.

Gdańsk, 17. Kwietnia. — Poczta angielska we właściwym czasie nie przyszła z telegraficznéj jednak wiemy depeszy, że targ poniedziałkowy był bez ożywienia, że pszenica zagraniczna po ostatnich notowaniach z trudnością odchodziła a krajową w słabszych gatunkach ze zniżeniem 3 szyl. na kwarterze kupowano. Dowozy były dostateczne głównie z Indiów wschodnich, co także w handlu zbożowym jest rzeczą zupełnie nie znaną.

W skutek stagnacyi targów angielskich, na wszystkich ważniejszych handlowych placach ruch był zawieszony a spekulanci oczekując rozjaśnienia się pozycyi i ustalenia nowego cen w interesa wchodzić nie chcieli. Notowania więc pod wpływem zupełnego cofnięcia się kupujących zostały zniżone we Francyi o 2 franki na worku, a w Holandyi o 10 flor. na łaszcie.

U nas poraz pierwszy giełda zbożowa została dziś otwartą i pare małych partyjek z rąk do rąk przeszło.

Zyto z wielkiego w zeszłym tygodniu upadku nieco się podniosło, ale piekarze jedynie na pokrycie codziennych potrzeb kupowali.

| Płacono za łaszt wagi berl. | guld. pr. | Tal. | sgr. | fen. | Winspel (25 szefli). Tal. | sgr. | fen. |
|---|---|---|---|---|---|---|---|
| Pszenicy dwuletniéj 134 | » 900 » | 125 | — | — | 3 | — | — |
| Pszenicy świeżéj 125—115 | 690—540 | 95 | 25 | — | 75 | — | — |
| » » 112 | » » 510 | 70 | 25 | — | — | — | — |
| Żyta 122—120 | 516—510 | 71 | — | — | 70 | 25 | — |

Toruń przeszło pszenicy łasztów 91. 37 szefli, siemienia lnianego 159 łasztów.

Czas mieliśmy piękny lecz i wietrzny i chłodny, codziennie silne przymrozki.

*Kursa zamian.* - Londyn 202. Hamburg $44\frac{7}{8}$. Amsterdam 102.

*Alexander Makowski & Comp.*

## Przybyli do Poznania 19. Kwietnia.

**BAZAR**: Gorzeńscy z Śmiełowa.

**HOTEL RZYMSKI BUSCHA**: hr. Radoliński z Borzęciczek, Bandelow z Dobrzycy. Chłapowski z Grodziska, Zerenner z Lubeki.

**HOTEL DREZDENSKI MYLIUSA**: Gottschalk z Kolonii, Voigt z Halberstadt, Palm z Berlina, Palm z Otnsza.

**HOTEL BAWARSKI**: Koszutski z Popówka, Malczewski z Kruchowa, Nawrocki z Urbanic, Gordan i Nitschke z Berlina.

**HOTEL DU NORD**: Milisz i Stroiński z Ujścia, Bethke z Bydgoszczy, Uhden z Trübel.

**POD CZARNYM ORŁEM**: Malczewski z Toniszewa.

**HOTEL BERLINSKI**: Nowacki z Wrześni, Prempner z Berlina, Drieselmann z Hali, Burghardt z Węglewa.

**HOTEL PARYZKI**: Ziętkiewicz z Cerekwicy, Skórzewski z Gombioia, Otocki z Gogolewa, Otocki z Zaborowa, Karczewski z Wysoki, Skarzyński z Cytrynek i Sempołowski z Gnwarzewa.

**W MIESZKANIU PRYWATNEM**: Fränkel z Berlina, ul. Wilhelmowska Nr. 24.



SPRZEDAZ KONIECZNA.

Do posiedziciela folwarku Antoniego Moszczeńskiego należący, pod Gnieznem położony folwark Franciszkański, oszacowany na 10,349 Tal. 12 Sgr. 6 Fen. wedle taxy, mogącéj być przejrzanéj wraz z wykazem hypotecznym i warunkami w Registraturze, ma być dnia 21. Maja 1856. przed południem o godzinie 11. w miejscu zwykłych posiedzeń sądowych sprzedany.

Wierzyciele, którzy ze swą pretensyą realną, z księgi hipotecznéj niewypływającą, z ceny kupna zaspokojeni być chcą, muszą się z takową u Sędziego subhastacyjnego zgłosić.

Gniezno, dnia 20. Października 1855.

Król. Sąd powiatowy. I. Wydział.

I would suppose, that the honourable public had been already aware of the German and Polish Press, that I did open a private School at Stęszewo -- allowed by the Royal Government, and I have pleasure to give You notice, that besides the grammatical Explanation in Latin and Greek, the Instructions in German and Polish, there shall be a Conversation in English and French.

Stęszewo the 19. April 1856.

***Stanisław Gendziorowski.***

# UNIA.

## Niemieckie powszechne Towarzystwo zabespieczenia od gradobicia.

**Kapitał zakładowy: 3,000,000 Talarów,**

z których 2,509,500 Talarów w akcyach w obieg puszczone zostały
kapitał rezerwowy 51,635 »

2,56 ,135 Talarów.

Towarzystwo zabespiecza, płody ziemne wszelkiego rodzaju przeciwko gradobiciu, *po stałych stawkach, bez przypłaty.* Zabespieczenia mogą być zawarte na *jeden* rok lub na *więcéj* lat.

Przy zabezpieczeniach na *pięć* lat służą Zabespieczonym *szczególne korzyści.*

Wszelkich szczególwych wyjaśnień udziela podpisany Agent główny, który też przysposabia zawieranie układów. Poznań, dnia 1. Marca 1856.

*Lipschitz,* Król. Komisarz aukcyjny, Agent główny »UNII.«
*Bióro: ulica Szeroka Nr. 18.*

---

Istniejący od roku **1819.**

## Lipski zakład zabespieczenia ruchomości od klęsk ognia,

dający prócz kapitału zakładowego dostateczne bespieczeństwo oszczędzonym znacznym funduszem rezerwowym, przyjmuje zabespieczenia od klęsk ognia na *ruchomości, towary* wszelkiego rodzaju, *zboże, bydło* i inne przedmioty, za opłatą *stałych i niskich* premij.

Rólnikom udziela tenże zakład podług osobnego prospektu, korzystne warunki i ułatwienia.

Zawiadomiając o tém interessowaną publiczność, upraszam o łaskawe polecenia w téj mierze, z uprzejmém nadmienieniem, iż formularzy do zabespieczeń bezpłatnie u mnie dostać można i żądane informacye chętnie udzielam.

Poznań, dnia 14. Kwietnia 1856. **Henryk Rosenthal,**
Agent główny Lipskiego zakładu zabespieczenia ruchomości od klęsk ognia,
przy ulicy Fryderykowskiéj Nr. 30.

---

**SZKŁO.** Niniejszém uprzejmie donoszę, iż czyniąc zadosyć życzeniom osób odemnie kupujących, opatrzyłem się także w szkło, a mianowicie *w szklanki białe krzyształowe, karafki* itd. **SZKŁO.**
i zapewniam rzetelną usługę i tanie ceny.

Skład porcelany
**F. Adolf Schumann.**
*(T. Gerhardt.)*

---

Przez osobiście uskutecznione zakupienia na jarmarku Lipskim i odebrane nadsyłki z najznakomitszych fabryk krajowych i zagranicznych urządziłem skład mój na zaczynającą się porę roku jak najdostatniéj i jak najgustowniéj, i zapewniam sprzedaż rzeczywistéj wartości towarów za ceny ile możności nie drogie.

Poznań, dnia 15. Kwietnia 1856.
**Antoni Schmidt.**

---

Drelich na wańtuchy gładki i w paski, jako też płótno na wańtuchy do 62 funtów ciężkie, jest tanio do nabycia u
**Antoniego Schmidt.**
Poznań, dnia 15 Kwietnia 1856

---

## Drelich i płótno na wańtuchy

**do 60 funtów ciężkie**
ofiaruje po najumiarkowańszych cenach
*S. Kantorowicz,* w Rynku 65.

---

*Pierwszą nadsełkę świeżego angiels. Portland-Cement otrzymał koleją żelazną i ofiaruje tanio*
**Rudolf Rabsilber,** *Spedytor.*

---

**Oświecenie gazem.**

Podpisany ma zaszczyt szanownéj publiczności niniejszém uprzejmie donieść, iż będąc dokładnie obeznanym i zaopatrzonym w ludzi praktycznie wyćwiczonych, doświadczonych i biegłych, podejmuje się robienia natychmiast jak najdoskonaléj wszelkich rur po domach i t. d. Są także u mnie świeczniki do gazu wszelkiego kształtu aż do najgustowniejszych pająków do gazu brązowych w zapasie, a każde inne polecenie wykonam spiesznie, punktualnie i tanio. *H. Schneider,* majster ślósarz,
Wysoka ulica Nr. 4. (Św. Marcin).

---

Obecnie zostały już kilka prywatnych urządzeń do oświetlenia gazem, pod moim szczególnym kierunkiem przez doskonałych ku temu z Berlina sprowadzonych techników z zadowolnieniem tych, którzy mię swémi poleceniami zaszczycili, wykonane. Przyrzekając wszelkie zamówienia jak najspieszniéj uskutecznić, upraszam o wczesne zgłoszenie się do mnie w téj mierze. Za podjęte i wykonane roboty, zapewniam najrozleglejszą gwarancyę.

*H. Schneider,* majster ślósarz.

---

## Oświetlenie gazem.

**W. FRIEDEL**
**ślósarz w Poznaniu**
przy wielkich Garbarach Nr. 11.
poleca się szanownéj publiczności do łaskawych poleceń robienia rur cynowych i żelaznych do oświecenia gazem i przyrzeka obok *pięknéj i dobréj roboty, najtańsze ceny.*

---

## Zmiana pomieszkania.

Mieszkam teraz na Grobli pod Nrem 31. Donosząc to uniżenie, polecam się zarazem do wypracowania podań, skarg i innych, *znajomości praw* wymagających pism w języku polskim i niemieckim.

Poznań, dnia 15. Kwietnia 1856.
*H. Bove.*

---

## Rolnikom

*poleca do siewu krzycę letnią, wielki i mały jęczmień.*
**Teodor Baarth.**

---

## Kukurydzę

białą Amerykańską koński ząb z tutejszego składu pp. *J. F. Poppe & Comp.* w Berlinie poleca *Rudolf Rabsilber,* Spedytor.

---

*Olbrzymie proso* do siewu, mackę po Talarze, dostać można w *Piotrowie* pod Poznaniem i u kupca *L. Żupańskiego* w Poznaniu stary Rynek Nr. 54.

---

**Pszenicę majową do siewu** wybornego gatunku otrzymał w komis i przedaje tanio
Spedytor *Moritz S. Auerbach,*
Kantor: przy Dominikańskiéj ulicy.

---

## Do siewu poleca

groch, jęczmień, owies, koniczynę białą i czerwoną, tymoteusz i rzep letni

w przewybornych gatunkach
*Heimann Marcus,*
na rogu Rynku i Wronieckiéj ulicy Nr 91.

---

Buraki, wysoko z ziemi rosnące, funt 7 Sgr., 110 funtów 22 Tal.

Buraki do fabrykacyi cukru, prawdziwe *białe,* funt 8 Sgr., 110 funtów 25 Tal.

Marchew olbrzymia biała z zielonemi główkami, funt 18 Sgr.

Proso wielkie funt 4 Sgr.

Szparagowe flance, 2letnie, kopa 10 Sgr.

*A. Niessing w Lesznie.*

---

**Makuchy rzepiowe i lniane** poleca po zniżonych cenach
*Heimann Marcus.*

---

**20 sztuk rosłych, dobrze utuczonych** wołów ma na przedaż Dominium *Linden* Hoffmanna część pod *Schlawą* powiat Głogów.

---

Angielskie smarowidło do wozów w $\frac{1}{2}$, $\frac{1}{4}$ i $\frac{1}{8}$ centnarowych beczułkach, ofiaruje tanio
*J. Affeltowicz,* Chwaliszewo 88.

---

Piwa Grodziskiego w beczkach klarowanego, z browaru H. Bibrowicza zawsze można dostać u *J. Affeltowicza,* Chwaliszewo Nr. 88.

---

Ekonom w młodym wieku, praktycznie i teoretycznie wykształcony, wolny od wojska, posiadający obadwa języki krajowe, poszukuje miejsca jako inspektor od Św. Jana r. b.

Łaskawe wezwania przyjęte będą pod adresem *O. S.* poste restante *Proskau* w Górnym Szląsku franco.

---

Trzech młodych ludzi pomiędzy 13. a 15 rokiem z dobrego wychowania i dobrych rodziców, którzy się chcą wyuczyć fachu cukiernickiego, mają się zaraz zgłosić w cukierni w Bazarze.

---

Młodzieniec z wiadomościami szkolnemi Tercyi, może dostać miejsce za ucznia w mojéj aptece.
*J. Jagielski,* aptekarz.

---

## Pomadki

praliny, pigwy, (Serki) orzechowe Karmelki, i t. p. smaczne Cukierki poleca Cukiernia
*A. Pfitznera w Poznaniu.*

---

*Skrzyneczkę do robót damskich* w formie kuferka powleczoną w skórę ciemno-zieloną zgubiono w dniu 13. Kwietnia wieczór na drodze ze Swarzędza ku Złotnikom, zapewnie w Poznaniu samym na ulicy Szewskiéj. W skrzyneczce téj, prócz małych drobiazgów znajdowały się: brosza, zegarek z łańcuszkiem, pierścionek, jako i zaczęta robótka. Ktoby skrzyneczkę tę znalazł, zechce łaskawie, za stósownem wynagrodzeniem oddać w Poznaniu przy ulicy Szewskiéj Nr. 20. Ostrzega się przed kupnem.

---

## !!! Dla przedsiębiorców budowli !!!

Szanowym przedsiębiorcom budowli, polecam się do prędkiego pokrywania dachów *cynkiem i tekturą smołowcowaną.*
blacharz **L. W. Radzyewski,** w Wrześni.